

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№5 (252)**

Київ 2022

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 5 (252). – К., 2022. – 124 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ
Протокол №2 від 25.04.2022 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИЛА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЕЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЬКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКИЙ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЕНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д-р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»
внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:
ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2022. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2022

State Scientific Research Institute of Informatization and Economic Modeling

MARKET RELATIONS DEVELOPMENT IN UKRAINE

**Collection of scientific works
№5 (252)**

Kyiv 2022

**Market Relations Development in Ukraine: Collection of scientific works
Volume 5 (252). K., 2022. – 124 p.**

Recommended by the Academic Council SSRIEM

Protocol No. 2 dated April 25, 2022

The collection of articles is devoted to scientific achievements of young scientists – graduate students and candidates for scientific degrees of Ph.D and doctor of economic sciences. It covers a wide range of issues in these areas:

- Macro–economic aspects of modern economy;
- Innovation and investment policy;
- Economic issues of industries and types of economic activity development;
- Development of a regional economy;
- Social–labor problems.

Collection of works is focused on scientists and specialists dealing with economic management and those, who learn the theory and practice of market economy in Ukraine.

According to the Decree of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1643 of December 28, 2019, this collection is included in the List of scientific professional editions of Ukraine in which the results of the dissertation works for obtaining the scientific degrees of doctor and candidate of sciences, category «B» can be published.

EDITORIAL BOARD

G. STUDINSKA, Doctor of Economics, (Chief Scientific Editor)
A. KHODZHAIAN, Doctor of Economics, Professor (Deputy Editor in Chief)
Y. PASICHNYK, Doctor of Economics, Professor (Deputy Editor in Chief)
S. ZAKHARIN, Doctor of Economics, Professor, Senior Researcher (Deputy Editor in Chief)
I. ALEKSEEV, Doctor of Economics, Professor
P. NEBOTOV, Candidate of Science, Director
Z. VARNALIY, Doctor of Economics, Professor
I. GUZHVA, Doctor of Economics
V. PYLA, Doctor of Economics, Professor
M. KYZYM, Doctor of Economics, Professor, member of the NASU
S. KULPINSKY, Doctor of Economics
V. KORNEEV, Doctor of Economics, Professor
V. KRASKEVICH, Doctor of Technical Sciences, Professor
H. LOPUSHNIAK, Doctor of Economics, Professor
I. KYCHKO, Doctor of Economics, Professor
L. SHOSTAK, Doctor of Economics, Professor
Z. HARBAR, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
K. CHERKASHYNA, Ph.D, Economic Sciences, Assistant Professor
Ye. IVANOV, Candidate of Science (Economics) (executive secretary)

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

AGNESHKA DZYUBINSKAYA, Doctor of Philosophy, Economic University of Katowice, Poland, Professor of the Department of Management of the Enterprise
ADAM SAMBORSKI, Ph.D., Economic University of Katowice, Poland, Professor of the Department of Enterprise Management
VIRGINIA YURENIENE, Professor, Doctor of Science, Head of the Department of Philosophy and Culturology, Kaunas Faculty, Vilnius University, Lithuania
GORBOVY ARTHUR YULIANOVICH, Professor, Doctor of Technical Sciences, Slovak Academy of Agrarian Sciences, member of the Department of Economics and Management, (Slovakia)
DIANA SPULBER, Ph.D., University of Genoa, Assistant Professor, Department of Philosophy of Societies, Genoa (Italy)
IVAN TYNEV DMITROV, Professor, Doctor of Economics, University «Prof. Dr. Asen Zlatarov, Head of the Department of Economics and Management, Burgas (Bulgaria)
MITAR LUTOVATS, Professor, Doctor of Technical sciences, UNION UNIV. Mykola Tesla, Faculty of Industrial Management, Head of Technology Department, Belgrade (Serbia)
YURAY SIPKO, Professor, Doctor of Economics, Slovak Academy of Sciences, Director of the Institute for Economic Research, Bratislava, Slovakia)
SOFIA VISHKOVSKA, Professor, Doctor of Sciences, Head of Department of Organization and Management, UTP University of Science and Technology, Bydgoszcz, Poland
STEFAN DIRKA, Doctor of Economics, Professor, Higher Economics School in Katowice Poland, Professor of Management and Marketing Department. International accredited by the Ministry of Science and Education of the Republic of Kazakhstan
TOMASH BERNAT, Professor, Doctor of Science, Head of the Department of Microeconomics, Faculty of Economics and Management, Szczecin University, Poland

Printed periodical «Market Relations Development in Ukraine»

Included in the international database of periodicals:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Indexing and reviewing: Ukrainika Naukova, Dzherelo

International information and scientometric data base: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), National Library of Ukraine after V.I. Vernadskiy

Market Relations Development in Ukraine, 2022. Certificate of state registration of printed mass media Series KB 22545–12445 PR from 02.20.2017

© State Research Institute of Informatization and Economic Modeling, 2022

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А. Тіньова влада за радянської доби: обслуговування неоімперіалістичних інтересів	5
ШАБРАНЬСЬКА Н.І. Наукометричний та патентний аналіз перспективних наукових та технологічних напрямів досліджень за ціллю сталого розвитку № 5 у сфері гендерної рівності	17

Інноваційно-інвестиційна політика

ВДОВЕНКО Н.М., КУКСА І.М., ІЛЬІН В.Ю., САХАЦЬКИЙ М.М. Інноваційна стратегія формування безпекової системи управління інноваційним розвитком агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації	26
МАХМУДОВ Х.З., ГНАТЕНКО І.А., СКРИПНИК В.В., ЛИСЕНКО М.В. Управління системою оцінки вартості інноваційного аграрного бізнесу в контексті сучасної податкової політики, забезпечення міграційної та продовольчої безпеки	33
САХАЦЬКИЙ М.П., ПАВЛОВСЬКА А.С., КУКСА І.М., ІВАСЕНКО О.М. Фінансово-безпекова капіталізація інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами ефективної маркетингово-логістичної конкурентної стратегії підприємств	40
ШКІЛЬНЯК М.М., КУКСА І.М., КОЗЕНКО А.О., ДРОГОБЕЦЬКИЙ І.І. Державне стратегічне управління інноваційним розвитком в умовах децентралізації та посилення системи безпеки	46
КУКСА І.М., РОДЧЕНКО С.С., ЛЕЛЮК Н.Є., БАБІЙ Л.І. Управлінські механізми фінансово-облікової системи капіталізації інноваційного бізнесу в умовах сучасних безпекових викликів	52

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

ДУХНОВСЬКА Л.М. Організація фінансового обліку діяльності підприємств в умовах війни	59
ІЛЛІЧОВ Р.В. Розвиток виробничо-експортного потенціалу України в умовах воєнного стану	64
МОЛНАР О.С., ЛУК'ЯНЧУК О.В., ПОПОВИЧ В.І. Методичні підходи до оцінки відтворення та ефективності використання ресурсного потенціалу	69
ЖЕЛІХОВСЬКА М.В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків	74
ВІРОВЕЦЬ Д.В., ОБУШНИЙ С.М. Оракл як інструмент постачання даних для децентралізованих автономних організацій	83
БОНДАРЧУК Л.Ф., БОНДАРЧУК С.П., БІЛИК О.С. Особливості організації сталого розвитку підприємств в умовах налагодження соціального діалогу та моніторингу безпеки	92
ОВЕЧКІНА О.А., ГНАТЕНКО І.А., Клименчукова Н.С. «Приховані» проблеми податкового менеджменту підприємств як інституціональних мікроекономічних суб'єктів	101

Соціально-трудові проблеми

ГАБРЕЛЬ М.М., ЛИСЯК Н.М., ГАБРЕЛЬ М.М. Соціально-еколого-економічна ефективність ущільнення міського простору. Оцінка та врахування в обґрунтуванні урбаністичних рішень	110
--	-----

CONTENT

Macro-economic aspects of modern economy

PREDBORSKIJ V.A. Shadow power in the soviet era: maintenance of neoimperialist interests.....	5
SHABRANSKA N.I. Scientometric and patent analysis of promising scientific and technological directions of research under sustainable development goal no. 5 in the field of gender equality.....	17

Innovation and investment policy

VDOVENKO N.M., KUKSA I.M., ILIN V.Y., SAKHATSKYI M.M. Innovative strategy for the formation of a security management system for the innovative development of the agri-food sector in the conditions of digitalization.....	26
MAKHMUDOV H.Z., HNATENKO I.A., SKRYPNYK V.V., LYSENKO M.V. Management of the value assessment system of innovative agricultural business in the context of modern tax policy, provision of migratory migration.....	33
SAKHATSKYI M.P., PAVLOVSKA A.S., KUKSA I.M., IVASENKO O.M. Financial and security capitalization of innovative business in management accounting of international projects of effective marketing and logistics competitive strategy of enterprises.....	40
SHKILNIAK M.M., KUKSA I.M., KOZENKO A.O., DROHOBETSKYI I.I. State strategic management of innovative development in conditions of decentralization and strengthening of the security system.....	46
KUKSA I.M., RODCHENKO S.S., LELYUK N.Y., BABIY L.I. Management mechanisms of the financial and accounting system of capitalization of innovative business in the conditions of modern security challenges.....	52

Economic problems of development of branches and types of economic activity

DUKHNOVSKA L.M. Organization of financial accounting of enterprises in wartime.....	59
ILLICHOV R.V. Development of the production and export potential of Ukraine under the martial conditions.....	64
MOLNAR O.S., LUKYANCHUK O.V., POPOVYCH V.I. Methodical approaches to the assessment of reproduction and efficiency of resource potential use.....	69
ZHELIKHOVSKA M.V. Modeling of the business strategy of financial security management in the conditions of digitalization and migration risks.....	74
VIROVETS D.V., OBUSHNYI S.M. Oracle as a data delivery tool for decentralized autonomous organizations.....	83
BONDARCHUK L.F., BONDARCHUK S.P., BILYK O.S. Features of the organization of sustainable development of enterprises in the conditions of establishing social dialogue and safety monitoring.....	92
OVIECHKINA O.A., HNATENKO I.A., KLYMENCHUKOVA N.S. «Hidden» problems of tax management of enterprises as institutional microeconomic subjects.....	101

Social-labor problems

GABREL N.M., LYSIAK N.M., GABREL N.M. Socio-ecological and economic efficiency of urban space compaction. Evaluation and consideration in substantiation of urban decisions.....	110
--	-----

8. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos–Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro–industrial production. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 43.1, 129–135.

9. Lozhachevska O., Navrotska T., Melnyk O., Kapinus L., Zos–Kior M., Hnatenko I. (2021). Management of logistics and marketing behavior of innovation clusters in territorial communities in the context of digitalization of society and the online market. Laplace in Journal, 7(3), 315–323.

10. Makhmudov H., Myhailova O. (2019). Contemporary marketing concept as a component of sustainable development of the region and rural areas of Ukraine. International Journal of Ecological Economics and Statistics, 2, 81–91.

Дані про авторів

Махмудов Ханлар Зейналович,

д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва і права, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

Гнатенко Ірина Анатоліївна,

д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва та бізнесу, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, Україна

Скрипник Вікторія Віталіївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи, Луганський національний уні-

верситет імені Тараса Шевченка, м. Старобільськ, Україна

Лисенко Микола Володимирович,

кандидат фізико–математичних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна

Data about the authors

Hanlar Makhmudov,

Dr. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Entrepreneurship and Law, Poltava State Agrarian University, Poltava, Ukraine

Iryna Hnatenko,

Dr. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Entrepreneurship and Business, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, Ukraine

Viktoriia Skrypnyk,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Banking, Luhansk Taras Shevchenko National University, Starobilsk, Ukraine

Lysenko Mykola,

PhD (phis–math), Associate Professor, Associate Professor of Department of Economics, Entrepreneurship and Marketing, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, Ukraine

УДК 330.341.1(477)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7112980>

САХАЦЬКИЙ М.П., ПАВЛОВСЬКА А.С.,

КУКСА І.М., ІВАСЕНКО О.М.

Фінансово–безпекова капіталізація інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами ефективної маркетингово–логістичної конкурентної стратегії підприємств

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання фінансово–безпекової капіталізації інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами ефективної маркетингово–логістичної конкурентної стратегії підприємств обумовлюється відсутністю єдиного підходу до даного процесу.

Постановка проблеми. Фінансово–економічна криза спричинила суттєву зміну умов господарювання підприємств, що позначилося на посиленні об'єктивних вимог до підвищення ефективності діяльності підприємств, забезпечення прибутковості, конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Ефективність інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами маркетингово–логістичної конкурентної стратегії підприємств значною мірою обумовлюється рівнем його капіталізації, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити фінансово–безпекову капіталізацію

інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами ефективною маркетингово–логістичною конкурентною стратегією підприємств.

Метод або методологія дослідження. В статті використано наступні методи: монографічний, історичний, аналізу і синтезу, систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). Доведено, що фінансово–безпекову капіталізацію інноваційного бізнесу можна спостерігати на різних рівнях: глобальному (за станом та розвитком світової концентрації форм капіталів та їх розміщенням), національному (за розвитком та обсягами різних форм капіталів у певній країні та її регіонах), на рівні окремих ринків капіталів (банківському), фондовому, страховому та товарному в окремій країні, корпоративному або на рівні суб'єкта господарювання (за рівнем ринкової чи реальної капіталізації).

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності сучасних підприємств для підвищення ефективності реалізації ефективною маркетингово–логістичною політики та системи менеджменту в цілому.

Висновки за статтею. В управлінському обліку міжнародними проектами ефективною маркетингово–логістичною конкурентною стратегією підприємств етапами процесу капіталізації є концентрація ресурсів (на банківському, фондовому, страховому та сировинних ринках) та їх інвестування (напрямки для споживання) з метою створення доданої вартості у вигляді прибутку, дивідендів, відсотків.

Ключові слова: фінансово–безпекова капіталізація, інноваційний бізнес, управлінський облік, міжнародні проекти, ефективність маркетингово–логістична конкурентна стратегія, підприємство.

SAKHATSKYI M.P., PAVLOVSKA A.S.,
KUKSA I.M., IVASENKO O.M.

Financial and security capitalization of innovative business in management accounting of international projects of effective marketing and logistics competitive strategy of enterprises

Relevance of the research topic. The study of the issue of financial and security capitalization of innovative business in the management accounting of international projects of an effective marketing and logistics competitive strategy of enterprises is conditioned by the lack of a unified approach to this process.

Formulation of the problem. The financial and economic crisis caused a significant change in the business conditions of enterprises, which affected the strengthening of objective requirements for increasing the efficiency of enterprises, ensuring profitability, competitiveness and investment attractiveness. The effectiveness of innovative business in the management accounting of international projects of the marketing and logistics competitive strategy of enterprises is largely determined by the level of its capitalization, which determines the relevance of the research topic.

Setting the purpose and objectives of the study – to investigate the financial and security capitalization of innovative business in the management accounting of international projects of effective marketing and logistics competitive strategy of enterprises.

Research method or methodology. The article uses the method of monographic, historical, analysis and synthesis, systematization, classification and theoretical generalization.

Presentation of the main material (research results). It is proven that the financial and security capitalization of innovative business can be observed at different levels: global (according to the state and development of the world concentration of forms of capital and their placement), national (according to the development and volumes of various forms of capital in a certain country and its regions), at the level of individual capital markets (banking), stock, insurance and commodity markets in a separate country, corporate or at the level of a business entity (by the level of market or real capitalization).

Field of application of results. The results of the research can be used in the practical activities of modern enterprises to increase the effectiveness of the implementation of an effective marketing

and logistics policy and the management system as a whole.

Conclusions on the article. In the management accounting of international projects of an effective marketing and logistics competitive strategy of enterprises, the stages of the capitalization process are the concentration of resources (on the banking, stock, insurance and raw materials markets) and their investment (directions for consumption) with the aim of creating added value in the form of profit, dividends, interest.

Keywords: financial and security capitalization, innovative business, management accounting, international projects, effectiveness of marketing and logistics competitive strategy, enterprise.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями Фінансово-економічна криза спричинила суттєву зміну умов діяльності інноваційного бізнесу, що позначилося на ускладненні об'єктивних вимог щодо рівня ефективності діяльності підприємств, забезпечення їх прибутковості, конкурентоздатності й інвестиційної привабливості. Ефективність інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами маркетингово-логістичної конкурентної стратегії підприємств значною мірою обумовлюється рівнем його капіталізації, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Поняття «капіталізація» не нове, але однозначного визначення цієї категорії на сьогоднішній день не існує. відсутнє чітке розмежування поняття «капіталізація» в різних сферах економіки. Даним терміном характеризують і вартість суб'єкта господарювання, і прибуток, і грошові потоки, і дивіденди, і вклади, і відсотки, і природні ресурси тощо.

У сучасній маркетинговій та логістичній літературі поняття «капіталізація» використовується дуже часто. Воно застосовується до інноваційного бізнесу, активів підприємств, вартості капіталу, економіки в цілому. Предметний аналіз наукових досліджень із цього питання [1–10] дозволив дійти висновку щодо відсутності системного підходу у визначенні економічної сутності капіталізації, кількісної й якісної оцінки її рівня. Це суттєво ускладнює обґрунтування дієвих управлінських та облікових рішень з оптимізації рівня капіталізації. Через це вельми актуально виявити особливості у трактуваннях капіталізації у дослідженні учених та виокремити загальні риси різних точок зору на дане поняття, зокрема «фінансово-безпекова капіталізація інноваційного бізнесу», що в контексті управлінського обліку міжнародними проектами ефективною маркетин-

гово-логістичної конкурентної стратегії підприємств потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – дослідити фінансово-безпекову капіталізацію інноваційного бізнесу в управлінському обліку міжнародними проектами ефективною маркетингово-логістичної конкурентної стратегії підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансово-безпекова капіталізація інноваційного бізнесу нами розуміється в двох напрямках: щодо підприємств та щодо банківської системи.

Щодо підприємства для розуміння фінансово-безпекової капіталізації інноваційного бізнесу доцільно використовувати два підходи. Перший акцентує увагу на використанні певної частини доданої вартості задля збільшення капітальних потужностей інноваційного бізнесу. Об'єктивні пояснення зводяться до визначення: перетворення доданої вартості на капітал; процес формування оптимального за структурою капіталу у вигляді цінних паперів; процес реалізації майна інноваційного бізнесу з метою збільшення грошового капіталу; включення відсотка, що нараховується протягом періоду кредитування у суму основного боргу; оцінки біржової вартості акціонерного товариства множенням кількості емітованих акцій на біржовий курс; перетворення резервів компанії в капітал; фінансового еквіваленту активу, який приносить регулярний дохід; визначення цінності майна за рівнем доходів, які воно приносить, приймаючи за основу обчислення дисконтного відсотка, що існує на даний час; перетворення додаткової вартості на капітал; перетворення майна на грошовий капітал.

Ці трактування несуть часткове визначення поняття фінансово-безпекової капіталізації інноваційного бізнесу. В управлінському обліку міжнародними проектами ефективною маркетингово-логістичної конкурентної стратегії підпри-

ємств субстанцією терміна «капіталізація» є категорія «вартість». Зазначимо, що капіталізація виростає з номінальної вартості, збільшується за рахунок доданої вартості та фіксується в підсумку як капіталізована, тобто є прирощеною вартістю авансових активів.

Частка капіталізованої доданої вартості є прибутком, який спрямовується на зростання вартості капіталу, що використовується. Дефініція, що досліджується надає фінансово-безпековій капіталізації інноваційного бізнесу процесного змісту, акцентуючи увагу на процесові, наприклад, реінвестуванні прибутку.

Очевидним є те, що реальна капіталізація є процесом відстеження зміни форм вартості, зміна однієї предметної форми іншою (грошової форми в товарну, тобто об'єкта капіталізації в активів). Звідси можна зробити висновок, що відбувається матеріалізація вартості трансформацією її предметних форм.

Визначення фінансово-безпекової капіталізації інноваційного бізнесу створенням фіктивних капіталів відображує інший підхід до розуміння капіталізації як ринкової вартості даного бізнесу. Цей підхід сприяє використанню поняття «ринкова капіталізація».

Ретроспективний аналіз системи планування свідчить, що показник капіталізації інноваційного бізнесу відображує результати його діяльності за ринкової економіки. Окрім того, звертаємо увагу, що у визначенні фінансово-безпекової складової інноваційного бізнесу через ринкову капіталізацію вона замінена на метод розрахунку через добуток кількості акцій на їх ціну. Недоліком цього способу розрахунку капіталізації є його застосування лише у разі, коли даний суб'єкт інноваційного бізнесу функціонує на фондовому ринку певний час і курс акцій був відомим. Часто виникають проблеми, коли капіталізацію необхідно визначити для нового іноземного інноваційного бізнесу, ринковий курс акцій якого ще невідомий.

Вважаємо головним обмеженням наведених трактувань фінансово-безпекової капіталізації інноваційного бізнесу як ринкової вартості – використання її виключно до публічних акціонерних товариств, акції яких обертаються на фондовій біржі. Але постає питання до тих підприємств, акції яких не представлені на фондовому ринку і не мають такого на меті. Не беручи участь на фондовому ринку, такі підприємства випадають із кон-

курентної боротьби з акціонерними товариствами і стають недооціненими, а акціонерні товариства, позбавлені великої кількості конкурентів, – переоціненими за рахунок спекулятивних махінацій.

Можна виділити три форми фінансово-безпекової капіталізації інноваційного бізнесу залежно від механізму нарощування: реальна, маркетингова (суб'єктивна), ринкова (фіктивна) капіталізація.

Підприємство, що ефективно діє, практично завжди має позитивний фінансовий результат господарської діяльності. Реінвестована частина прибутку багато у чому визначає справжню вартість інноваційного бізнесу і призводить до збільшення власного капіталу. Високий рівень капіталізації означає здатність суб'єкта інноваційного бізнесу до генерації доходів, ефективного використання ресурсів, розширення свого бізнесу, що, в свою чергу, є умовою майбутньої прибутковості. Тим часом збільшення пасиву баласну (реінвестований прибуток) зумовлює збільшення активу суб'єкта інноваційного бізнесу. Залежно від виду діяльності, стратегії даного суб'єкта та поточних в основному безпекових проблем, збільшення зачіпає необоротні або оборотні активи. Якщо у підсумку фінансово-господарської діяльності суб'єкт інноваційного бізнесу реінвестує прибуток, направляючи його на поповнення необоротних (засобів праці) та оборотних активів (предметів праці чи запасів), відбувається реальна капіталізація, яка виражається в збільшенні реальної вартості майна. Найчастіше суб'єкти інноваційного бізнесу із сильною стратегією інвестують у приріст власного капіталу активи довгострокового характеру (необоротні активи). Реальна капіталізація веде до зміцнення фінансової стійкості інноваційного бізнесу, підвищення його кредитного рейтингу, зростання маркетингової привабливості й збільшення його ринкової вартості.

Результатом адекватної активної маркетингової політики фактично і є процес накопичення внутрішньогосподарського рівня, що піднімає реальну вартість інноваційного бізнесу.

Маркетингова (суб'єктивна) капіталізація є зростанням ринкової вартості підприємства з допомогою генерування доходів на результат впливу нематеріальних активів, мають маркетингове походження. У міру підвищення уваги до ефективності маркетингової діяльності значення маркетингової капіталізації зростає, вимагаючи систематизації структур та розробки методик

оцінки нематеріальних активів, оскільки в даний час в управлінському обліку міжнародними проектами ефективної маркетингово–логістичної конкурентної стратегії підприємств існують певні різночитання.

Маркетингова капіталізація формується та реалізується через систему маркетингового менеджменту у вигляді збільшення вартості нематеріальних активів шляхом збільшення продажів та/або освоєння нових сегментів ринку на основі підвищення лояльності існуючих та залучення нових клієнтів. Маркетингова капіталізація, як реальна капіталізація, визначає ринкову вартість підприємства. Одним із її ключових видів є капіталізація бренду. Фахівці брендового менеджменту зазначають, що саме в бренд, як найважливіший елемент капіталізації, необхідно інвестувати кошти.

Результатом ефективної маркетингової стратегії підприємства є збільшення вартості торгової марки чи бренду, що призводить відповідно до збільшення активів за рахунок включення ноу-хау, інтелектуальних прав до активів компанії. Усе це пов'язане із безпосередньою реалізацією суб'єктивної капіталізації. Таким чином здійснюється зростання ринкової вартості інноваційного бізнесу, яка відрізняється від реальної вартості. У свою чергу, маркетингова капіталізація спрямована на підтримку зовнішнього вигляду підприємства, яке може неефективно працювати, і не має на меті зростання реального капіталу.

Під час розвитку акціонерної форми господарювання, емісії акцій та розрахунку вартості підприємства через ринкову вартість акцій стає актуальним застосування терміна ринкова капіталізація. При цьому позитивна зміна ринкової вартості акцій призводить до паралельного переоцінки фінансових вкладень в активи балансу підприємства з одночасним приростом додаткового капіталу в пасиві. Ініціатором зростання фіктивної капіталізації не є сам інноваційний бізнес, а лише фондовий ринок. Вона призводить до збагачення акціонерів і не призводить до змін реальної фінансово–безпекової капіталізації.

Висновки

Систематизація підходів щодо характеристики фінансово–безпекової капіталізації інноваційного бізнесу дозволила на високому науковому рівні уточнити характерні ознаки класифікації її видів:

по–перше, фінансово–безпекову капіталізацію інноваційного бізнесу бажано діагностувати на різних рівнях: глобальному (за станом розвитку світової концентрації капіталів та географією їх розміщення), національному (за темпом розвитку й обсягами різних видів капіталів у певній країні й у її регіонах), на рівні певних ринків капіталів (банківському, фондовому, страховому, товарному, в окремій країні, корпоративному) чи на рівні інноваційного бізнесу (за рівнем ринкової або реальної капіталізації).

по–друге, в управлінському обліку міжнародними проектами ефективної маркетингово–логістичної конкурентної стратегії підприємств основними етапами капіталізації є концентрація ресурсів (на банківському, фондовому, страховому та сировинних ринках) й їх інвестування (напрями споживання) із ціллю утворення доданої вартості у вигляді прибутку, дивідендів або відсотків.

Список використаних джерел

1. Вдовенко Н., Сахацький М., Орлова–Курилова О., Сергієнко С. Управління інфраструктурою інноваційного виробництва в контексті стимулювання партнерських відносин розвитку наукової діяльності в цілях забезпечення економічної безпеки. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2021. № 1–2. С. 60–67.
2. Сахацький М., Запша Г., Дідур Г., Клочан І. Модернізація виробничо–господарської діяльності підприємств і фермерських господарств аграрного сектору в умовах інституційних трансформацій. Financial and credit activity problems of theory and practice. 2021. № 5 (40). pp. 596–608.
3. Mayovets Y., Vdovenko N., Shevchuk H., Zos–Kior M., Hnatenko I. Simulation modeling of the financial risk of bankruptcy of agricultural enterprises in the context of COVID–19. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2021. Vol. 36. pp. 192–198.
4. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos–Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro–industrial production. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 43, 1, 129–135.
5. Hnatenko I., Kuksa I., Prokopenko O., Naholiuk O. Management bases of modeling of business development state priorities: motivational–cognitive, socio–economic, stereotypical–behavioral factors. Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки». Випуск 3. 2021. С. 58–64.

6. Kolomytseva O., Pavlovska A. The role of universities in the national innovation system. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6. № 1. pp. 51–58.

7. Kuksa I., Hnatenko I., Kolomoiets Y., Mykhailov S. Modeling of State Priorities of Management in the Conditions of Globalization: Financial, Technical–technological and Resource Aspects. *Економічні горизонти*. 2021. №1. С. 21–29.

8. Mazur N., Khrystenko L., Pósztorov J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Puzyrova P., Rubezhanska V. Improvement of Controlling in the Financial Management of Enterprises. *TEM Journal*. 2021. Vol. 10. Issue 4. pp. 1605–1609.

9. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariyev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos–Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2021. Vol. 36. pp. 199–205.

10. Stolyarov V., Pósztorov J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Petchenko M. Optimization of material and technical supply management of industrial enterprises. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2022. No. 3(189). pp. 163–167.

References

1. Vdovenko N., Sakhatskyi M., Orlova–Kurilova O., Orlova–Kurilova O. (2021). Management of infrastructure of innovative production in the context of stimulation of partnership relations of development of scientific activity for the purpose of maintenance of economic safety. *Institut bukhhalters'koho obliku, kontrol' ta analiz v umovakh hlobalizatsiyi* [The institute of accounting, control and analysis in the globalization circumstances], 1–2, 60–67.

2. Sakhatskyi M., Zapsha G., Sakhatskyi M., Didur G., Klochan I. (2021). Modernization of production and economic activity of enterprises and farms of the agricultural sector in conditions of institutional transfers. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 5 (40), 596–608.

3. Mayovets Y., Vdovenko N., Shevchuk H., Zos–Kior M., Hnatenko I. (2021). Simulation modeling of the financial risk of bankruptcy of agricultural enterprises in the context of COVID–19. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 192–198.

4. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos–Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro–industrial production. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43, 1, 129–135.

5. Hnatenko I., Kuksa I., Prokopenko O., Naholiuk O. (2021). Management bases of modeling of business development state priorities: motivational–cognitive, socio–economic, stereotypical–behavioral factors. *Visnyk Cherkas'koho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»* [Bulletin of Cherkasy University. Economic Sciences Series], 3, 58–64.

6. Kolomytseva O., Pavlovska A. (2020). The role of universities in the national innovation system. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6.1, 51–58.

7. Kuksa I., Hnatenko I., Kolomoiets Y., Mykhailov S. (2021). Modeling of state priorities of management in the conditions of globalization: financial, technical–technological and resource aspects. *Ekonomichni horyzonty* [Economic horizons], 1, 21–29.

8. Mazur N., Khrystenko L., Pósztorov J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Puzyrova P., Rubezhanska V. (2021). Improvement of Controlling in the Financial Management of Enterprises. *TEM Journal*, 10.4, 1605–1609.

9. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariyev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos–Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 199–205.

10. Stolyarov V., Pósztorov J., Zos–Kior M., Hnatenko I., Petchenko M. (2022). Optimization of material and technical supply management of industrial enterprises. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 3(189), 163–167.

Дані про автора

Сахацький Микола Павлович,

д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту і маркетингу, Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Павловська Анна Станіславовна,

д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту та бізнес–адміністрування, Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, Україна

Кукса Ігор Миколайович,

д.е.н., професор, професор кафедри економічної кібернетики і системного аналізу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна

Івасенко Олена Миколаївна,

к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна

Data about the authors**Mykola Sakhatskyi,**

Dr. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Management and Marketing, Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Ukraine, Odessa

Anna Pavlovska,

Dr. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Management and Business Administration, Cherkasy State Technological University, Ukraine, Cherkasy

Ihor Kuksa,

Dr. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Economic Cybernetics and System Analysis Department, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine

Olena Ivasenko,

PhD (Economics), Associate Professor of Department of Economics, Entrepreneurship and Marketing, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, Ukraine

УДК 330.341.1(477)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7112992>

ШКІЛЬНЯК М.М., КУКСА І.М.,
КОЗЕНКО А.О., ДРОГОБЕЦЬКИЙ І.І.

Державне стратегічне управління інноваційним розвитком в умовах децентралізації та посилення системи безпеки

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання державного стратегічного управління інноваційним розвитком в умовах децентралізації та посилення системи безпеки обумовлюється відсутністю єдиного підходу до даного процесу.

Постановка проблеми. Адаптивні розвинені економічні системи інтегрують у собі ринкове саморегулювання і механізм державного стратегічного управління інноваційним розвитком. Ігнорування кожної з цих складових призводить до негативних наслідків. Важливо, щоб держава, по-перше, ефективно відсторонювала, локалізувала негативні наслідки ринкових відносин, по-друге, забезпечувала стабільність середовища для активізації інноваційної діяльності, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити державне стратегічне управління інноваційним розвитком в умовах децентралізації та посилення системи безпеки.

Метод або методологія дослідження. В статті використано наступні методи: монографічний, історичний, аналізу і синтезу, систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). Доведено, що основними вадами ринкового саморегулювання інноваційної діяльності в умовах децентралізації та посилення системи безпеки є: обмеження механізму конкуренції, незацікавленість приватних підприємств у фінансуванні фундаментальних досліджень, недостатність інформації, обмеженість фінансових ресурсів, схильність до економічних циклів, недостатня увага до екологічної безпеки.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності органів влади та місцевого самоврядування для підвищення ефективності реалізації політики інноваційного розвитку.

Висновки за статтею. Доведено, що в умовах децентралізації та посилення безпеки державне стратегічне управління інноваційним розвитком є чинником постійного розвитку ринкової системи, що дозволяє істотно підвищувати її ефективність і стійкість. Очевидно, що постійно нарастаюча інноваційна активність в економічній системі вимагає адекватної реакції з боку держави. Державне стратегічне управління інноваційним розвитком є продуктом останніх стадій еволюції ринкового механізму.

Ключові слова: державне стратегічне управління, інноваційний розвиток, децентралізація, система, безпека.